Agenda

NEC De Wulp

Zondag 28 oktober
Natuurexcursie Bergerven
08.00 uur vertrek kerk van Bocholt

Zondag 9 december
Watervogels Vijverbroek-Koningsteen
13.30 uur vertrek kerk van Bocholt

Vanaf februari 2002
Begin februari 2002 start de cursus Natuurgids in het NEC De Wulp. Deze cursus omvat 15 lessen op maandagavonden en 15 excursies. Deelname kost 6.500 Bfr. Meer informatie bij Jean Voortmans, telefoon (0032) 011 / 66.40.61

NMC De IJzeren Man

Elke 3e zondag van de maand
Een gezinsactiviteit van 14.00 tot 16.00 uur in het NMC.
Het thema van december is 'Lichtjes in de duisternis' en gaat dus over volksgebruiken en -feesten.

Zondag 14 oktober
Paddestoelenexcursie door IVN en Vrienden der Natuur
13.00 uur vertrek Hoge Kei, Weert

Zondag 21 oktober
Excursie Vogelwacht naar De Banen in Nederweert. 7.30 uur vertrek politiebureau Weert

Zondag 28 oktober
IVN-wandeling Herbertusbossen Heeze over de herfst. 13.00 uur vertrek Hoge Kei of 13.30 uur bij kasteel Heeze

Dinsdag 13 november
Lezing over slijmzwammen door H. Overstegen. 20.00 uur in het NMC (Vrienden der Natuur)

Zondag 18 november
Excursie Vogelwacht naar Leerkeven en St. Anna in Panheel. 8.00 uur vertrek politiebureau Weert

Zondag 25 november
IVN-wandeling Kruispeel Laurabossen over natuurontwikkeling. 13.00 uur vertrek Hoge Kei of 13.15 uur bij Kruispeel

Zondag 23 december
Excursie Vogelwacht naar De Luysen in Bree. 8.00 uur vertrek politiebureau Weert

Woensdag 26 december
IVN-kerstwandeling Hugterheide 13.00 uur vertrek Hoge Kei of 13.15 uur bij Grenskerkmonument

Grensoverschrijdend Landschap Kempen~Broek

Kempen~Broek is de nieuwe, passende naam voor een grensoverschrijdend natuurgebied van 11.500 hectare tussen Nederlands en Belgisch Limburg.

De Schotse Hooglander. Foto: Marc De Clerck

Het gebied bestaat uit 23 aaneengesloten natuurgebieden, waaronder de IJzeren Man, Wijffelterbroek, Smeetshof en Stramprooierbroek. Het gebied wordt begrensd door de kernen van Cranendonck en Weert in Nederland en door de gemeenten Bocholt, Bree, Hamont/Achel, Kinrooi en Maaseik in België.
De diverse betrokken projectpartners hebben onder meer tot doel een groot aaneengesloten en grensoverschrijdend natuurgebied met een herkenbaar gezicht te vormen en bezoekers hiervan te laten genieten door middel van bewegwijzerde routes. In totaal zijn er 200 kilometer wandel-, fiets- en mountainbikeroutes en ruiterpaden aangelegd. Om vergrassing en bebossing te voorkomen, grazen er in bepaalde delen Schotse hooglandrunderen en langgelokte Konikspaarden. Pronkstuk in het Belgische gedeelte van Kempen~Broek wordt de uit 1608 daterende Voorste Luysmolen.
Meer hierover vindt u in het volgende nummer van Wulpenvlucht.

Schoenen voor het Hageven

Hebt u nog ergens een paar afgetrapte schoenen liggen die u toch al weg wilde gooien? Schoenketen Torfs in Lommel organiseert een inzamelactie van gebruikte, maar nog bruikbare schoenen. Tot december kunnen gebruikte schoenen ingeleverd worden ten voordele van het Hageven. Per ingezamelde kilo oude schoenen ontvangt het reservaat netto 15 Bfr. Tevens worden deze schoenen zo veel mogelijk hergebruikt. U kunt de schoenen bij de schoenenwinkels inleveren, maar er staat ook een inleverdoos bij De Wulp.

Openingstijden

NEC De Wulp,
Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (0032) 011- 802677, e-mail: wulp.ignace@wanadoo.be
Iedere zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur. Op maandag gesloten. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man,
Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (0031) 0495 - 52 48 93, fax (0031) 0495 - 66 42 25, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl
Van mei tot en met oktober: di. t/m zo. van 13.00 tot 17.00 uur geopend. Van november tot en met april: van 13.00 tot 16.00 uur open.

Colofon
Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurreservaten vzw en de Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden.
Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, ledenservice Natuurmonumenten) of naar (011) 80 22 09 (België, NEC De Wulp).

Redactie
Theo van den Berkmortel, Mia Bosquet, Ignace Ledegen, Nicoline van Tiggelen
Eindredactie + v.u.
Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot
Opmaak
Ster design BNO, Eindhoven
Drukwerk
Drukkerij Sleurs, Overpelt

Wulpenvlucht

Nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurreservaten en de Vereniging Natuurmonumenten rondom natuureducatief centrum De Wulp.

Nummer 7
Oktober 2001

In dit nummer

Pagina 2
Paddestoelen helpen kringloop een handje

Pagina 3
Een woordje met... Pierre Geunes

Pagina 4
Agenda

Kempen~broek

Schoenen voor het Hageven

Natuurparadijs rond spoorweg: De Drie Bogen en Paddendael

De Drie Bogen in Neerpelt is een natuurreservaat van 3 hectare dat sinds 1991 door Natuurreservaten vzw beheerd wordt. Het reservaat bestaat uit een spoorwegberm met een unieke flora, een oude doorgang van de bedding en een prachtige begroeiing van eik, acacia, lijsterbes en vlierbes.

Het gebied dankt zijn naam aan de drie overbruggingen of taluds die er voor de landbouwers en omwonenden waren aangelegd om de spoorlijn te kunnen kruisen. Door de uitbreiding van het wegennet rondom de spoorlijn raakte één van deze overbruggingen in onbruik. Natuurreservaten liet deze boog dichtmetselen en bracht er zowel boven als onder openingen in aan, zodat overwinterende vleermuizen en amfibieën er konden huizen. Vanaf 1995 is deze boog dan ook een winterverblijfplaats voor vleermuizen. Op het lijstje van gasten mochten we reeds de grootoorvleermuis en de franjestaart noteren.

Paddendael

Het ene reservaat dankt zijn bestaan aan het andere, want toen men 125 jaar geleden startte met de aanleg van de eerste spoorwegtaluds werden er poelen gegraven voor zandwinning. Eén van deze poelen, genaamd Paddendael, is nu eigendom van Natuurreservaten. Toen het in 1995 werd aangekocht, was het niet meer dan een halfdichtgestorte poel. Jarenlang had deze poel dienst gedaan als illegale stortplaats. Met dertig vrijwilligers en de steun van de gemeente Neerpelt, twee bulldozers en een grote sorteermachine werd het vuil uit de poel gehaald, gesorteerd en afgevoerd. Intussen schittert hier een mooie poel omringd door knotwilgen. In de ondiepe delen zetten de pad en de groene kikker hun eitjes af, terwijl de watersalamander zich verscholen houdt tussen het sterrenkroos.

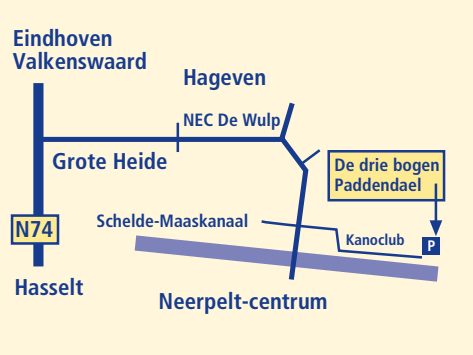

De Drie Bogen Paddendael.

Wandelen

De paden en wegen in het gebied zijn toegankelijk voor wandelaars. Het ligt op ongeveer 30 minuten wandelen van het centrum van Neerpelt en langs het fietsroutenetwerk 'Limburgse Kempen' tussen de knooppunten 220-240. Er is een wandelroute van 3 kilometer uitgezet. Een beschrijving is ook te vinden in de folder 'Natuurgebied De Drie Bogen - Paddendael' die verkrijgbaar is bij NEC De Wulp.

Voor meer informatie over dit gebied: Pierre Geunes, conservator, telefoon (0032) 011 - 64 36 63

De bruine grootoor Foto: Benny Odeur

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt op minder milieubelastend papier.

NATUUR RESERVATEN VZW
VERENIGING voor NATUURBEHOUD in VLAANDEREN

Vereniging Natuurmonumenten

De najaarsopruiming is weer begonnen

Paddestoelen helpen kringloop een handje

De honingzwam parasiteert op een zieke berk. Foto: Marc De Clerck

Het ruikt weer naar herfst in het bos. De grond is vochtiger en her en der schieten er al paddestoelen omhoog. Paddestoelen zijn vruchtlichamen, net als appels, peren en andere vruchten. De eigenlijke paddestoelenplant - zwamvlok of mycelium - krijgen we niet te zien. Deze bestaat uit een groot aantal heel fijne, meestal witte draden en zit in de grond of in het stuk hout waar de paddestoel op groeit. In tegenstelling tot gewone, pitdragende vruchten, planten paddestoelen zich voort via hun microscopisch kleine sporen. Afhankelijk van de taak die ze in de natuur vervullen, kunnen we de paddestoelen in drie groepen verdelen.

Dood materiaal verteren

De eerste groep, de Saprofyten, zijn paddestoelen die dood, organisch materiaal zoals afgevallen bladeren en takken verteren. Het zijn de opruimers in de natuur. In een goed natuurlijk systeem is een blad dat dit najaar van de boom valt volgend najaar al helemaal gecomposteerd. Samen met veel insecten, andere kriebelbeestjes en bacteriën zorgen die paddestoelen daarvoor. Waren deze opruimers niet aan het werk, dan zou het bos in een paar jaar begraven zijn onder zijn eigen afval. Een voorbeeld van deze groep is het elfenbankje.

Zieke bomen opruimen

Parasieten - de tweede groep - zijn paddestoelen die levende bomen aantasten en uiteindelijk de boom doden. De bomen die worden aangetast zijn meestal al oud, ziek of beschadigd. Parasieten houden het bos gezond door de zwakke bomen op te ruimen. Ze zijn dus een beetje te vergelijken met roofdieren die ook meestal oude, zieke en zwakke dieren te pakken krijgen. Een beruchte parasiet is de honingzwam.

Samen eten

De derde groep, de Symbionten, wordt gevormd door paddestoelen die samenleven met een boom, bijvoorbeeld de gele ringboleet die onder de larix voorkomt. De zwamvlok van zo'n paddestoel groeit rond of in de haarwortels van een boom en vormt daarmee een geheel, een zogenaamd mycorrhiza. De paddestoel kan op die manier suikers van de boom afnemen terwijl de boom veel makkelijker en uit een veel groter gebied water en voedingsstoffen uit de bodem kan opnemen. Een samenleven waar alle twee voordeel van hebben.

Activiteiten

- Vanaf oktober kunt u in het Natuur- en Milieucentrum (NMC) De IJzeren Man in Weert een tentoonstelling over paddestoelen bezichtigen. Op 14 oktober is er een paddestoelenexcursie (zie Agenda).
- In het NMC is een kleine, maar enthousiaste paddestoelenstudiegroep bezig. Kom gerust eens kennis maken met deze groep, of u nu veel of weinig van paddestoelen afweet! Tijdens het paddestoelenseizoen komt de groep minimaal elke eerste dinsdagmorgen van de maand bijeen.
- Dit najaar start er bovendien op het NMC een basiscursus paddestoelen. Inlichtingen over de studiegroep of de activiteiten bij Theo van den Berkmortel, telefoon (0031) 0495 - 66 42 24.

Herman Beuvens
Paddestoelenwerkgroep NMC Weert

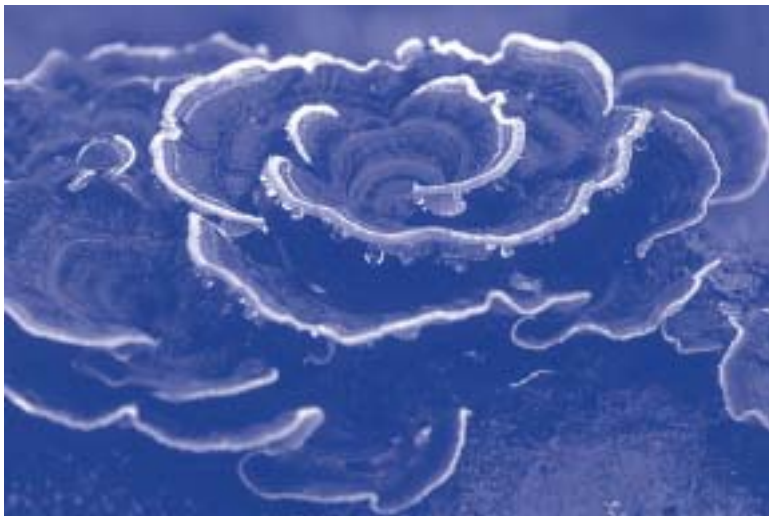

Het Elfenbankje ruimt natuurafval op. Foto: Marc De Clerck

Een woordje met... Pierre Geunes

Zonder hulp van vrijwilligers zou er in het Natuureducatief Centrum De Wulp niet zoveel tot ontwikkeling komen. Neem nou Pierre Geunes, hulpconservator van het Hageven en maker van de nestwand in de insectentuin. Een gesprek met een bescheiden man met twee rechterhanden.

"In mijn element met vogels om mij heen!"

Pierre Geunes bij de insectentuin.

Al vanaf het moment dat Natuurreservaten het Hageven in beheer kreeg, is Pierre Geunes er werkzaam als vrijwilliger. Pierre is hulpconservator van het Hageven, wat betekent dat hij conservator Hubert Lehaen bijstaat en hem tijdens verlof vervangt. Daarnaast is hij beheerder van het natuurgebied De Drie Bogen en Paddendael. Pierre is een man die zeer handig is en allerlei karweitjes op De Wulp en in het Hageven opknapt: nestkasten timmeren, reparaties uitvoeren, schilderen... Sinds jaar en dag begeleidt hij ook excursiegroepen in de natuur. In de loop der jaren zijn de opvattingen hierover nogal wat veranderd. Pierre weet nog hoe het er vroeger, eind jaren zestig, aan toe ging:
"Als voorbereiding gingen we meestal met z'n vijven op pad en zochten dan nesten van de bruine kiekendief, wulp, kievit of grutto. Tijdens de excursie lieten we deze nesten aan de groep zien. Als de wulpen uitgevlogen waren, werden de mensen misleid met een nagemaakt nest met krieleieren.
Die werden dan ook nog gefotografeerd! Soms zaten er eierverzamelaars in de groep en waren alle eieren een dag later geroofd…".

Sluikstorter

Pierre houdt ook regelmatig een oogje in het zeil in de natuur.
Met zijn natuurvrienden heeft hij heel wat grappige voorvallen meegemaakt. Zoals de volgende anecdote: "Marcel Verbruggen, cineast van de BRT, kwam regelmatig filmen in het Hageven. Op een keer zagen we tijdens het filmen iemand plotseling in een auto springen. Dat moest wel een sluikstorter (= iemand die afval illegaal stort) zijn. Het bleek niet zo te zijn. De man had vier jonge roerdompen gevonden en dacht er goed aan te doen om ze in het Hageven los te laten. We maakten duidelijk dat het goed bedoeld was, maar dat de vogels beter teruggebracht konden worden naar de plek waar ze vandaan kwamen. Twee roerdompen konden gevangen worden en weer losgelaten worden aan het Turfven, de andere twee waren al gevlogen…"

Twee rechterhanden.

Tamme klauwier

Vogels zijn de grootste passie van Pierre Geunes. In de vogeltrekperiode is hij voor De Wulp druk bezig met het ringen van vogels. Het verhaal over de 'tamme' grauwe klauwier onderstreept zijn vogelliefde. Pierre: "Een jaar of tien geleden broedde er bij mij in de buurt regelmatig een grauwe klauwier. Om een handje te helpen stak ik vleesmaaien (meelwormen) op een stuk prikkeldraad naast het nest. De eerste dag gebeurde er niets, maar de volgende avond was alles weg. Het voederen bleef ik volhouden, en met succes, want na vier dagen, éven bellen met de fietsbel en hij zat klaar te wachten op de wormen. Ik kon het mannetje en vrouwtje op vijf meter afstand naderen. Een jaar later gebeurde hetzelfde en toen heb ik de vogels geringd. Weer een jaar later bleek het om hetzelfde vrouwtje te gaan. Later is het vrouwtje doodgereden en sindsdien is daar geen broedgeval meer geweest." Bijzondere ervaringen van de man die bescheiden is in zijn woord- en taalgebruik, maar de twinkeling in zijn ogen verraadt veel enthousiasme voor het leven en werken rondom NEC De Wulp.

Pierre Geunes zou graag Cisca van der Kraan (gemeente Weert) en Lizette Koopmans (Grensoverschrijdend Landschap Kempen ~Broek) willen aanwijzen voor het volgende interview.